

Delavsko-kmetijski list.

Proletarci
vseh dežel
združite se!

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto III.

LJUBLJANA, 21. januarja 1926.

Stev. 3.

Sodrug!

Štukelj, Makuc in Sedej so nam zapustili v našem upravništvu največji nered in znatne dolgove. Vsled njihove malomarnosti in njihovega likvidatorskega gospodarstva nam dolgujejo naši naročniki okroglo 40.000 dinarjev. Več naročnikov nam dolguje list za leto dni in še več. To nam povzroča ogromne težkoče pri izdajanju lista. Povedati vam moramo čisto odkrito, da se nahaja naš list v nevarnosti, ako naši naročniki ne izpolnijo svoje proletarske dolžnosti nasproti svojemu tisku. Mi vemo, da je zelo težko poravnati članarino, kadar narasejo zaostanki na 50 in več dinarjev. Zato mi tudi ne zahtevamo, da nam naši naročniki poravnajo svoje zaostanke hkrati. Mi vemo, kako velika mizerja vlada v delavskih družinah, zato si vsakdo lahko razdeli svoj zaostanek v več obrokov ter odplačuje svoj dolg v obrokih. Tudi smo pripravljeni brezposelnim ves zaostanek črtati. Toda brezpogojno pa moramo zahtevati od vseh naših naročnikov in še posebno od vseh naših somišljenikov, da nam te zaostanke priznajo ter na dopisnici sporoče, kako mislijo svoje zaostanke odplačevati.

V ta namen smo na vsakem naslovu označili, za koliko mesecev naročnik zaostaja in sicer:

Rdeča ali modra številka povesta za koliko mesecev je naročnik zaostal,
zeleno številko pa do kedaj ima naročnik naročnino še plačano.

Vsem naročnikom prilagamo s to številko poštno položnico, da jo uporabijo po potrebi.

Sodrug! Izpolnite svojo dolžnost nasproti svojemu listu, ker brez lista smo mrtvi. Ako poravnate svoje zaostanke, bodo vse naše materialne težkoče odstranjene.

Obenem nabirajte nove naročnike!

Sodrug, na delo!

Uprava DKL.

Miroslav Krleža:

Lenin.

Krleža, najboljši hrvatski pisatelj, je napisal 1924 v svoji reviji *Književna republika* ob priliki Lenineve smrti sledeči članek, ki je eden najboljših člankov, kolikor se jih je dostojno pisalo o Leninu sploh. Ob dvestletnici Lenineve smrti ga priobčujemo.

Bilo je tisto obupno, črnožolto, avstrijsko, ričardovsko, blazno klanje in nebo je bilo venomer črno in oblačno, deževalo je in po ulicah so toptali topovi in oklopniki. V tistem golgotem somraku so marširale čete skozi mesto dan in noč. Orožje je rožljalo, po kasarnah so brusili bajonete, bolne matere so cele dneve moledovale po ulicah in čakale na prgišče plesnjivega kruha, zvonovi po vseh cerkvah so peli, sprevodi so se eden za drugim gnetli v brezkončnost in vse je bilo bolno in sivo in brezupno.

Bilo je tisto brezupno, črnožolto, avstrijsko blazno klanje in nebo je bilo venomer črno in oblačno; deževalo je in vse bilo kot grob, življenje kot gnilo truplo na dnu groba, v rakvi, zabiti s sto žebli prokletstva in blaznosti in obupa.

Takrat so neke noči zapalile radioiskre iz anten kronstadtske trdnjave po vseh radiopostajah sveta pet črk nekega imena, in vsi morsejevi stroji na vseh kontinentih in telegrafskih linijah zemeljske oble so prenesle teh pet črk po globusu in to ime je zavihralo kot veter ali kot zastava povsod, po vseh rovih in jamah, kjer se je človek klal in krvavel. To ime je bilo: Vladimir Iljič Lenin.

V. I. Lenin se je pojavil v evropski dramati kot pojav Fortimbrosa in Richmonda v Shakespearjevih dramah, in kdor nima toliko možgan, da si zamisli to junaško postavbo v krvavem ozadju evropske klavnice kot praporščaka maščevalcev, ta ni doživel to našo dobo in je nikdar ne bo pojmoval.

Kdor ni za časa tistih brezupnih kronstadtskih dni, ko je trajalo klanje že tretje leto, občutil silno dinamiko tega dogodka, ko je Lenin prvič vrgel svoje parole v svet, kdor ni s celim svojim telesom in vso svojo dušo spoznal, da gre tu prvič v zgodovini človečanstva za končno Cvetno nedeljo in za simbolični triumf junaka, ki nosi palmo v roki, komur se ni zdelo potrebno, razpostreti svoj plašč na zmago-slavnem pohodu te pojave, da se pokloni in zakliče Hosana, ta ne bo nikdar občutil vsebine tega imena ne njegov pomen, zakaj on je gluhi in slepi za pomen teh naših žalostnih in krvavih dni.

Leninovo ime je bilo leta 1917 signal svetilnika nad brodolomom mednarodne civilizacije. Od takrat pa do danes ni prešel niti en dan, da ne bi morsejevi aparati po vseh telegrafskih linijah sveta javljali ime tega svetilnika, in ni prešel niti en dan, da ne bi javljali eno ali drugo laž in podlost in izmišljotino.

Vse temne sile tega sveta, vse banke, vse borze in kapitali, vsi trusti in karteli so mobilizirali proti temu imenu tisk, rotacijske stroje, pa hektolitrske škarskega črnila in plačana peresa, pa kratkovidno tradicijo in mamutsko blaznost, pa interese in tanke in generale in topove. Od umora in požiga do razvratne norosti in pohotnega krvoprelitja niso izpustili niti ene grozote

in bolne spake, da bi z njimi omadeževali, osramotili in zatrli to ime. In vendar se danes, po dolgih šestih letih te težke in krvave borbe (napram kateri so renesansne kondotjerske vojne le operete, kakor so operete tudi vse evropske vojne od tridesetletne do Bonaparte in Bismarcka), dviga to ime nad Evropo kot sončna ploskev, še krvava in motna od teme in megle v somraku, a od minute do minute raste neodoljivo gigantsko kot jutranja zarja.

Brezimni milijoni sužnjevi in zatiranih, od evropskega civiliziranega delavca (čigar delo se imenuje prodajanje delovne moči) pa do kolonijskega črnca, ki hlapčuje še danes brez te dekorativne formalnosti, ti milijoni preprostega in neukega ljudstva so z nagonom prebičane in vprežene živine začutili, da se je razmajala roka, da razbije tisočletni jarem. Od zamorskih kolonij na Kongu do Arkove tovarne likerjev v Vlaški ulici se je dvignil šepet, poln mesijanskega upanja in nade.

Nedavno je zapisal neki potnik, ki se je vrnil iz Španije, da je našel v Escorialu, grobnici španskih kraljev, kjer počivajo pod monumentalnimi bronastimi ploščami španski vladarji in infanti od Karla V. do dona Huana Avstrijskega, nad kraljevskim grobom s kredo napisano Leninovo ime. *Viva e Lenin!* Živel Lenin! To Leninovo ime, napisano nad grobnico španskih kraljev v Escorialu, jasno govori isto, kar lahko čitamo tudi po cerkvenih zidih našega mesta ali kot čujemo, da vrezujejo to ime v kamenje egipčanskih piramid in v skorjo dreves indijskih džungel: da je Leninovo ime postalo element, ki bo premagal vse sile, ki so ga hotele zatreti in zadušiti. Leninovo ime se je porodilo kot val viharja v metežu nevihte, pri takih imenih pa je osebno in subjektivno življenje neznačajna epizoda, ki se je zgubila v simbolično zvezo udejevitve, kot se zgube kaplje dežja in izginejo, mavrica pa se vendarle razpreza preko celega neba in gori v sedmih barvah.

Po svojem osebnem življenju Lenin ni bil srečen človek.

Temu največjemu konstruktoru tipa Petra Velikega ali Bonaparte (kako šepava primera!) ni bilo dodeljeno, da bi zgradil kupolo nad svojim osnutkom. Osem in štirideset let je čakal kot Cromwell čisto na svoje poslanstvo, da je po revolucionarni mrzlici od aprila do oktobra 1917 postal oklop, ki se je obenj razbilo 26 vojn, da mu je ta zmogovavni oklop prebila krogla nesrečne devoyke, da se je bolehač od te nikdar več zaceljene rane zrušil na z gumijem obloženi voz.

In prav zato, ker smo že nad letom dni vsak drugi dan čuli, kako umira in ker so nam bančne in banditske mednarodne brzovjavne agencije do sedaj vsaj petdesetkrat že zlobno javile, da je že umrl, in ker smo ga na slikah videli bolnega, izpitega in izmučenega, ni zapustila ta vest o njegovi smrti neposrednega dojma. Njegova smrt ni imela v celi katastrofalnosti razsula podminiranega kamnoloma; pojavila se je sordinantno kot počena žica na glasbilu. Lenin je živel siromašno in skromno kot sluga in umrl tiho kot trpin.

Beethoven, ki je bil znan oboževatelj Bonaparte, se je razljutil, ko je čul,

da je Bonaparte kronan za francoskega kralja in je v svoji jezi raztrgal svoje posvetilo Heroične simfonije Bonaparte, ter je simfonijo posvetil spominu velikega človeka.

Beethoven, ki bo pisal Simfonijo Evropske Revolucije, ne bo treba brigati posvetila Leninu. Duševni delavec in ideolog Lenin stoji čist s svojimi dvajsetimi knjigami pred zgodovino v svesti si, da ni jalovo pokopal svojega talenta v zemljo niti ga krijo plasiral. Genialni borec in konstruktor Lenin lahko z mirno vestjo reče o sebi, da je to po Arhimedu¹ prvi, ki se je drznil dvigniti zemeljsko oblo. Kot človek je Lenin preživel tipično, tragično, prometejsko linijo človeka, prinašalca ognja, ki so ga bogovi pribili na skalo in zapovedali jastrebom, da mu kljujejo jetra.

Kot ideolog in konstruktor in človek je Lenin svetel pojav naše dobe; junak, ki je pokazal, kako bi morali živeti v kaosu in pokvarjenosti, ko se ob vsakem koraku vidi, kako se rušijo stare forme pod težo novih pomenov in kako so vsi klišeji preveč nepopolni, da bi odgovarjali likvidnosti in ritmu udejstvovanja.

Kot ideolog je točno občutil, kako marksistična formula londonsko-mančasterskega procesa v kakšni tekstilni tovarni pomeni šele prvi osmerokotnik v mreži diagnoze in marksističnega pojmovanja in njegova zasluga znotraj marksizma je, da je s svojo prirojeno močjo preprečil, da se marksistična formula ne prerodi v formulo in okamenelost reformizma. In kot nosi predvojna kapitalistična faza v zgodovini Marksovo ime, tako je sigurno, da bo vse, kar se je dogodilo od 1914. sem, označeno z Leninovim imenom.

Lenin je bil človek, ki je gledal na globno iz perspektive tridesetega stoletja. Iz sigurne, stvarne in neovržene retrospektive iz *tridesetega stoletja je gledal nazaj dogodbe natančno in jasno*. Le tako je bilo mogoče, da je kot besen napadal ves ta teoretski, enostranski, abstraktno formulirani reformizem in njegove nade, gesla in domneve v dobi, ko je bilo tako gledanje videti pretirano. Ta *retrospektiva* (= gledanje nazaj) iz 30. stoletja, mu je vlivala moči, da ni klonil v težkih in kritičnih dnevih 1914. in 1915., ko je kakor blaznež v svoji sobi v Zürichu, Spiegelgasse št. 12, prerokoval dogodbe, ki takrat ni nihče veroval vanje. Iz te svoje male drugonadstropne sobe, ki si jo je najel pri čevljarju Kamereru, se je osamljen kot Bakunin napolni na zmago-slavni pohod od Kronstadta in Peterburga do Moskve in Vladivostoka, da v obupane sužnje od Hong-Konga do Paname in Madagaskarja vlije nove nade in da sredi široke ruske dežele izkoplje prvi solidni temelj kozmopolizma. Kadar pa ne bo več človeštvo tako gnala in odprta rana kot je danes in kadar ruska republika ne bo edina ladja, ki plave v smeri kozmopolizma, marveč bodo plule v tej smeri cele flote narodov in razredov, je gotovo, da bo na drugi obali pozdravljali prihajajoče ladje Vladimir Iljič Lenin, kot gigantska statua in svetilnik, kot spomenik človeka, ki se je prvi izkrcal na drugo obalo.

(Prevel M. K.)

¹ Arhimed je dejal: Pokažite mi, kam naj se uprem in prevržem vam svet! Op. ur.

Prekrižajte jim račune.

(Demokratom, orjunašem, narodnim socialistom.)

Demokratsko „Jutro“, ki je zagovarjalo in proslavljalo fašistični pohod 1. junija 1924 v Trbovlje, požig Rudarskega doma, justifikacijo s. Fakina, „Jutro“, ki je organ tistih, katerim se ima proletariat zahvaliti za sistematično odvzemanje delavskih pravic, „Jutro“, ki je list stranke Žerjava in Pribečiča, ki je predložila in glasovala za zakon o zaščiti države, po katerem se preganja, zapira in obsoja delavske zaupnike, in „Jutro“, ki je list bivše vlade „močne roke“ (PP režim), se zanima za volitve v Delavsko zbornico in priporoča neodvisno delavsko listo, ki je lista podjetnikov in njihovih hlapcev narodnih socialistov. Ti orjunaško-narodno socialistični kapitalistični pandurji so si prilastili naziv revolucionarnega delavstva in imenujejo svojo listo „Neodvisno delavsko listo“, ker upajo, da bodo s tem imenom mogli preslepiti nekaj neinformiranih delavcev. V „Jutru“ se obračajo na podjetnike in delodajalce, da naj „podpirajo“ svoje delavce, to se pravi: podjetniki naj vplivajo, da bo delavstvo volilo njihovo listo. Zavedno delavstvo jim ne sme nasesti, vsem delavcem morajo naši sodrugi pojasniti, kake vrste lista je to, katere nosilec je uradnik Juvan in ravnatelj Bohinc in pozvati morajo vse delavce in delavke, da glasujejo za listo:

Združene delavske strokovne zveze.

Klerikalcem.

„Slovenec“, „Domoljub“, „Pravica“, „Straža“ in vsi cerkveni listi posvečajo volitvam v Delavsko zbornico veliko pozornost. Klerikalci so ves aparat SLS in vseh svojih kulturnih organizacij stavili v gibanje za te volitve. Klerikalci hočejo pri teh volitvah dokazati, da so oni tudi delavska stranka. Računajo na nezavednost delavstva in na obširen aparat. Volitve pa morajo pokazati, da delavstvo ni slepo in nerazsodno in da ne sodi samo po besedah in obljubah, temveč po delu. Delavstvo mora pri teh volitvah pokazati, da odklanja klerikalni solidarizem (teorija, da ni razredov, da ima delavec iste interese kot fabrikant, da je treba, da se delavec in kapitalist sporazumeta na današnji kapitalistični podlagi).

Klerikalci so jezni. Pri agitaciji nastopajo kot kritiki dosedanjega komisariata v Delavski zbornici, zamolčujejo pa, da so tudi klerikalci sedeli v odboru te Delavske zbornice, zamolčujejo, da je tudi njihov eksponent bil v tajništvu sedanje Delavske zbornice in da so odgovorni za vse, kar je Delavska zbornica-delala. Klerikalci se postavljajo v pozo braniteljev „bivših komunistov“, ne povedo pa, da so se preganjanja delavstva z nezmanjšano silo vršila tudi pod vlado Korošca. Klerikalci se pritožujejo sedaj, da se volitve v Delavsko zbornico niso vršile celih pet let, ne povedo pa, da se tudi klerikalni ministri niso hoteli ozirati na zahtevo revolucionarnega delavstva, ki že tri leta zahteva razpis volitev. Klerikalci protestirajo danes proti volilnemu redu in volilnemu načinu, ne povedo pa, da so njihovi zastopniki sedeli tudi v tisti zbornici, ki je tak reakcionaren volilni red izdelala. Najmanj pravice do kritike sedanjega komisariata imajo ravno klerikalci, ker so sokrivci vsega, kar se je godilo.

Klerikalcem pa delavstvo tudi ne more dati zaupanja za bodoče delo, ker klerikalci so načelni nasprotniki razrednega boja, zagovorniki današnjega kapitalističnega družabnega reda in veliki nasprotniki sovjetske Rusije. Zato bo revolucionarno delavstvo volilo listo

Združene delavske strokovne zveze, na kateri kandidirajo tudi naši sodrugi, ki se bodo v Delavski zbornici borili za izvedbo programa opozicije, ki je bil objavljen v prejšnji številki DKL.

Radičevcem in bernotovcem.

Listo za volitve v Delavsko zbornico so vložili tudi Radičevi eksponenti: Pucelj in Prepeluh. Ta lista je lista sedanje Pašič-Radičeve vlade, kdor bo volil to listo „Kmetsko delavskega ljudstva“, bo glasoval za davek na plače, za ukinjenje brezposelne podpore, za

ukinjenje socialne zakonodaje, za preganjanje delavstva in za ukinjenje delavskih pravic. Te vladne liste ne sme voliti noben zaveden delavec.

Svoje listo je vložil tudi Bernot. Bernot je s svojim nasprotovanjem zdinjenju strokovnih organizacij, s cepitvenjem že enotnih strokovnih organizacij škodoval revolucionarnemu in jačanju delavskega pokreta in še škoduje.

Vsem, ki pri volitvah v Delavsko zbornico nastavlajo limanice, je treba prekrižati račune.

Mi volimo listo

Združene delavske strokovne zveze.

Slučaji ali sistem?

Dr. Benedičič mora iti!

Neverjetne gorostasnosti se dogajajo v industrijskih revirjih, brez da bi zanje zvedela širša javnost... Delavci jih čutijo, a molčijo, deloma iz bojazni za kruh, deloma ker nimajo nikogar, ki bi jim hotel resnično pomagati. Delavska zbornica jih noče slišati, delavci pa za njo ne vedo... Strokovna komisija raje pretepa delavce, kot da bi jim pomagala... kapitalisti in njihovi agenti pa vihte bič in škorpione nad delavsko paro... To mora postati drugače. DKL stoji na razpolago vsem zatiranim in preganjanim in bo posvetil v gnezda, kjer se zbirajo tlačitelji delovnega ljudstva v fabrikah in na vasi in DKL bo vodil poleg boja za končno osvobodjenje tudi boj proti pijavkam, ki tiho in brez hrupa pijejo delavsko kri.

Danes osvetljujemo rajhenburški slučaj, ki gotovo ni osamjen, in opozarjamo nanj vse, ki so pozvani, da se za slučaj zanimajo in radikalno intervenirajo.

53letni, oženjeni Bučar Franc, delavec pri Dukiču, je 16. septembra l. l. zbolel in šel k zdravniku dr. Benedičiču, ki je nastavljen kot zdravnik bratovske skladnice. Dr. Benedičič je, kljub zatirjanju Bučarja, da je zelo slab, in kljub prošnji, da se ga pošlje v bolnico, spoznal Bučarja 24. septembra za zdravega in ga napodil na delo. Bučar je bil pre slab in ni mogel na delo, vlegel se je in 8. oktobra je bil mrtev. Ni mu pomagalo, da ga je Benedičič „spoznal“ za zdravega, bolezen je zahtevala svoje. Bučar ni imel sredstev za privatnega zdravnika in to ga je ubilo. (Marsikateri rudar si sposodi denar, da gre k privatnemu zdravniku, ker pri skladničnem zdravniku ne najde pomoči...) 13. oktobra, pet dni po smrti Bučarja, je na zahtevo dr. Benedičiča bil izstavljen nov bolniški list za Bučarja in žena vdova je dobila nekaj pogrebne. Nihče od ravnateljstva se ni vprašal, če je bila smrt Bučarja neizbežna, nihče ni vprašal, zakaj je umrl brez zdravniške pomoči, ko je vendar zdravnik pri roki. Nihče se ne vpraša, zakaj hodijo ljudje k privatnim zdravnikom in si za drag denar kupujejo posebno zdravila, ko imajo kot člani bratovske skladnice, kateri plačujejo precejšnje prispevke, „brezplačno zdravniško oskrbo“. Pa v še ne enoletnem delovanju dr. Benedičiča ni to edini slučaj, ki je vreden pozornosti. Ni še pozabljen slučaj strojevodje Sodec Franca, ki je bil tudi „spoznan“ za zdravega od dr. Benedičiča, ni še pozabljen slučaj Zakšek, katero je rešil pred nedoglednimi posledicami privaten zdravnik, in tudi slučaj Jeraj še ni završen. Naštevanje bi nas odvedlo pre daleč. En sam slučaj zadostuje, da se delavstvo upravičeno upre takemu načinu „brezplačnega zdravljenja“ še bolj pa ko slučajni niso samo nesrečni slučaji, temveč sistem!

(Dalje prihodnjič.)

Proč z Golmajerjem!

Na Strokovni komisiji pretepa Golmajer brezposelne delavce.

Iz Francije sta bila izgnana sodruga Globočnik Franc in Kavčič Franc. Že na poti jima je zmanjkalo sredstev in od Solnograda do Ljubljane sta z ženami in petimi otroki potovala peš v mrazu in brez sredstev. Kot zavedna proletarica in člana strokovne organizacije sta se 11. januarja prijavila pri Strokovni komisiji in na podlagi članskih knjig sta prosila za potno in brezposelno pod-

poro, kot sta jo dobila tudi v Nemški Avstriji. V pisarni Strokovne komisije jih je pa Golmajer surovo nahrulil in jih napodil. S. Globočnika je prijel za prsi in ga tiral skozi prvo sobo na hodnik, kjer ga je tudi okludal in s pestmi osuval. Zaušnico je sirovina Golmajer pripeljal tudi s. Kavčiču. V sobi so bili prisotni po izpovedi s. Globočnika: tajnik lesnih delavcev (Bradeško), neki mladi (Berdajs?), dve sodružici in nek delavec, ki je v Nemčiji izgubil na roki tri prste, ki se je zgražal nad nezashlišanim postopanjem birokratskega pretepača. S. Globočnik stanuje v Ljubljani VII, Kamniška ulica 14 (pri Furlanu) in se vsakdo lahko osebno pri njem podrobneje informira.

Golmajer je tajnik Strokovne komisije, ki je vrhovna instanca združenih strokovnih organizacij. Golmajer se je s tem nasilstvom nad brezposelnimi delavci diskvalificiral biti tajnik Strokovne komisije, ker spada bolj med Cankove in Hortyjeve žandarje, kot pa na čelo strokovnih organizacij. Ker ne verjamemo, da bi na tivolki konferenci izvoljen odbor sam hotel napraviti red, pozivamo vse podružnice združenih strokovnih organizacij, da na svojih sejah in članskih sestankih sklenejo: Golmajer mora ven iz Strokovne komisije, z njim ne občuje noben pošten proletarce več. Kjer bo nastopil na sestanku ali shodu, se ga izžvižga in prežene. Če odbor Strokovne komisije ne ugodno zahtevi, bo članstvo znalo odbor prisiliti, da se izvaja volja večine članstva.

Prepričani smo, da se tudi med socialističnim delavstvom ne bo našel nihče, ki bi zagovarjal to pretepaštvo in da bo enodušen sklep po celi Sloveniji: Proč s pretepačem Golmajerjem!

Sodrugi!

Rudeča ali modra številka na naslovnem listku Te opozarja na Tvoj dolg pri DKL. Piši takoj upravi, kedaj in kako misliš poravnati zaostalo naročnino. Ne pozabi!

Vprašanje novemu odboru Strokovne komisije!

V zvezi s pretepanjem brezposelnih delavcev v pisarni Strokovne komisije je tudi sledeče, kar dokazuje, da je doktor Korun iniciator nasilstva nad s. Globočnikom in Kavčičem. Golmajer je namreč telefonično vprašal dr. Koruna, kaj naj stori. Korun mu je telefonično odgovoril, da ga naj ven vrže.

Vprašamo odbor Strokovne komisije, od kedaj je dr. Korun upravičen, tajniku Strokovne komisije dati povelja, in če je to sklenil in odobril odbor Strokovne komisije.

Korun kot eksponent Kristana nima v Strokovni komisiji nič za komandirati.

Nove režimske obsodbe.

Razredna justica v Sloveniji se še vedno nadaljuje.

Dne 30. decembra 1925 se je vršila pred okrožnim sodiščem v Mariboru obravnava proti sodrugu Francu Hedji po členu 1. zakona o zaščiti države. Obtožen je bil, da je hotel utihotapiti 350 izvodov poročila konferencie v Moskvi z dne 21. marca 1925. Na tej konferenci se je baje vodila neka diskuzija o komunistični stranki Jugoslavije. Omenjeni sodrug je v zaporu že od 27. septembra 1925 in je do obravnave že odsedel v preiskovalnem zaporu tri mesece in tri dni. Obsojen je bil na šest mesecev ječe, katere kazni pa ni sprejel in ima sedaj končno besedo stol sedmorice v Zagrebu.

Poleg tega pa imamo zabeležiti drastičen primer pravice, ki se kroji za proletarce v Sloveniji zemlji „krščanstva“. Kakor je že iz prejšnjih poročil DKL našim bralcem znano, sta sodruga Aleksander Kobler in Ladislav Kordič sedela v preiskovalnem zaporu ljubljanskega deželne sodišča osem in pol mesecev radi podobnega delikta kot sodrug Hedji. Razlika je bila le v tem, da je v ovadbi napisal policist mesto besede „hotela“, da sta „poskusila“.

Ko sta pa prišla iz sodniške ječe ven, pa pride naenkrat ljubljanski veliki župan z razsodbo S broj 2440/3 z dne 4. decembra 1925 in razsodi, da morata oba sodruga sedeti še vsak po tri mesece radi prekoračenja meje. In tako sta oba sodruga radi enega in istega delikta dvakrat sojena: enkrat pri sodišču, drugič pa na policiji. Nadalje je omenjenima sodrugoma dostavilo ljubljansko deželno sodišče še poseben odlok, po katerem mora vsak plačati še svoto od 1595 Din, za prežganko iz podganovih odpadkov, o kateri smo v eni številki DKL posebej že govorili.

Ne bomo govorili o tem na dolgo, ker vsi proletarci vedo, kaj so to buržuazna sodišča in kaj se v naši državi pravi pravica in svoboda. Povdarjamo le to, da so navedeni slučaji le novi dokazi, kako je pri nas vsak policist poseben Bog. Če proletarce hoče imeti svoje pravice, bo policist napisal ovadbo po svoje: „ta in ta, je hotel, ali poskusil to in to“ in že zaradi po policistu napisane ovadbe bodo buržuazna sodišča brez vsakih dokazov in podlag zapirala proletarce na dolge mesece ječe. Taka je torej pravica za delavca v Sloveniji in v celi Jugoslaviji.

Odvetniška zbornica in društvo pravnikov popolnoma molčita na vse take režimske obsodbe. To nam daje upravičeni sum, da se te dve pravniški instituciji strinjata s tako justico. Vprašamo društvo pravnikov in odvetniško zbornico zakaj molčita o vsem tem in zakaj niste nič ukrenili v slučaju bivšega državnega pravdnika dr. Ilč Miliča iz Suhobitce? Temu gospodu bomo posvetili še poseben članek in že v naprej povemo, da deliki, ki jih je storil bivši državni pravdnik goljuf in ropar dr. Ilč Milič nikakor niso v čast pravniškemu krogu v Jugoslaviji. Če bo šlo tako še naprej, bodo naši pravniki kmalu doživeli one slavošpeve, ki se pišejo po vsem svetovnem časopisju o bolgarskih, romunskih in madžarskih sodnikih, ki so prodali svojo moralo vragu in kapitalu.

Peter Skala.

Denuncianti.

Trboveljski.

Rudarji jih že davno poznajo, kdo so. V 8. št. Kristanove „Politike“ pa so zopet pokazali pravo barvo in resničen obraz, ker zamajali so se jim stolčki v občinskem svetu, ki jih niso vredni. Za občinske volitve so hoteli, da bi delavstvo volilo Krušiča in Klenovška, češ združene strokovne organizacije so to sklenile. Člani združenih strokovnih organizacij pa se niso politično združili, se v kljub Štrukljevemu prizadevanju niso potopili v Kristanovem dvornem socializmu in nočejo pri volitvah, ki so pred vsem političen nastop, enotne liste z kompromitiranimi agenti Kristan-Korunove firme. Shod rudarjev 10. januarja je enodušno sklenil postaviti samostojno delavsko-kmečko listo. Skrahiranci pa hočejo enodušen sklep revolucionarnega delavstva onemogočiti. Že dan pred shodom je žandarmerija aretirala s. Jako Žorga, na veliko veselje Krušičeve družbe. Toda shod jih je razkačil, da so zgubili mirno kri. V pondeljek po shodu je Kristanova Politika prinesla člančič poln laži in policajsocijalističnih provokacij, v katerem Krušičeva družba trdi, da je lista, ki jo bo vložilo revolucionarno delavstvo „posebno levo ekstremna komunistična“. To je napisano za policijo in žandarmerijo, ker rudarji, ki so bili na shodu, ki je sklenil samostojen nastop, dobro vedo, da se ni govorilo niti sklenilo nič „posebno levo ekstremno komunističnega“. In Kristanova Politika je organ teh policajsocijalističnih denunciantov, ki bi s pomočjo določb zakona o zaščiti države hoteli onemogočiti samostojen nastop zavednih rudarjev in ki bi s policijo in žandarji hoteli prisiliti rudarje, da glasujejo za socialpatriote Krušičevega kova.

— Rudarji smo si na jasnem. Denuncianti in policajsocijalisti bodo dobili odgovor na dan občinskih volitev, Kristanova Politika ga je pa že dobila: ne čita jo noben zaveden delavec. P. K.

Ljubljanski.

Policajsocijalisti so povsod enaki, so v tem oziru internacionalni.

V Ljubljani je poznani podpredsednik jugoslovanskih veterinarjev (ki imenujejo svojo militaristično organizacijo

Zvezo Slovenskih Vojakov) Nace Mihevc na shodu 6. januarja provokatorsko trdil, da sprejema DKL, boljševisko podporo v ameriškanih dolarjih. Tega ni govoril zato, ker bi bil prepričan, da je to res in ker bi to lahko dokazal, temveč zato, ker šta bila navzoča dva zastopnika politične policije in na njihov naslov je tudi govoril. On ve, da se po zakonu o zaščiti države vsakega, kogar policija sumi, da ima zvezo z inozemstvom, zapre in da znaša kazen za take „zločince“ 2 do 20 let težke ječe in zato je tudi take laži govoril. Kakor 1920. in 1921. leta, tako pričenojajo Kristanovci zopet letos: z lažmi in denuncianstvom in v lastnih lažeh bodo tudi utonili.

Kako se osemurnik ne brani.

Osemurni delovni čas si je delavstvo samo, brez zakona ali naredbe vzelo, ko je bilo močno in revolucionarno, kmalu po preobratu. Delavci so po osmih urah zapustili delavnice in se niso zmenili za grožnje podjetnikov. Čez nekaj mesecev je vlada bila prisiljena, da prizna osemurnik, ker bi se delavci takrat te pridobitve ne dali odvzeti. — Tak, brezdvoma pravilen nastop delavstva je koristil tudi nameščencem, katerim je osemurni delovni čas kar brez boja padel v naročje. Kristan je takrat v vladi konsolidiral kapitalistično državo in posledice niso izostale. Kapitalisti so postali kmalu tako močni, da so 1920 udušili že železničarsko stavko, 1921 razpustili komunistični stranko in strokovne organizacije in 1922 pričenojajo omejevanje delavskih pravic: osemurnik se podaljšuje, bolniško in starostno zavarovanje se sabotira itd. Kristan je bil lahko zadovoljen s „konsolidacijo“, katero ni zastoj opravljal. Od 1922 do letos se na vsej črti zmanjšujejo delavske pridobitve in delavstvo pričenojajo spoznavati, da je skrajni čas organizirati aktiven odpor in pripravljati se za boj za zopetno osvojitve izgubljenih pravic. Kakšen ne sme biti aktiven odpor in kaj ni boj za izgubljene pravice nam kažejo razni telegrami in resolucije, ki se v kupih pošiljajo na vse instance državnih oblasti. Ena takih prošenj je sledeča, ki so jo poslali uslužbenci ljubljanskega dohodarstvenega urada na pet naslovov:

„Ker še za uslužbence mestnega dohodarstvenega urada v Ljubljani obstoja vedno 12urni delovni čas, kar znaša tedensko 72, z nedeljami celo 84 ur, je društvo sklenilo prositi generalni svet ljubljanski, da nam bla-

govoli urediti delavni čas na osem ur oziroma 48 tedensko, z nedeljo na največ 56 ur.

Upamo, da nam člani naslov ne odreče naši prošnji, ker prosimo le za to, kar smo po zakonu o zaščiti delavcev upravičeni prositi.

Vse druge urade in inštanice pa naprošamo za blagohotno posredovanje.

Take prošnje, resolucije in telegrami romajo v arhive, osemurnik se pa še naprej krši. Telegrami in prošnje so sploh brez vsake vrednosti, resolucije pa morejo pomagati samo tedaj, če so v resoluciji navodila in sklep za široko zasnovano akcijo, ki se mora tudi izvesti. — Delavstvu nasproti stoji enotna in centralizirana buržuazija, ena sama kategorija delavstva si ne more priboriti ničesar, treba je v boj postaviti celokupno delavstvo vseh kategorij. Buržuazija je centralizirana, akcije proletariata, ki hočejo uspeti, morajo biti tudi centralizirane in razširjene čez celo državo. Šele kadar bodo delavske množice prisilile svoje voditelje in svoje organizacije, da se združijo v enotni fronti po vsej državi, moremo pričakovati uspehov. Vsaka druga „akcija“ posamezne stroke, ali v posamezni pokrajini, je pa otroška igra, ki mora končati z neuspehom.

Jasno in odločno.

Velenjski sodrugi, organizirani v ZRJ, so poslali Strokovni komisiji sledeče pismo:

Ker se vedno množe pritožbe, da naš strokovni list „Delavec“ noče priobčevati člankov in kritik opozicije, kljub temu, da se je zedinjenje izvedlo na podlagi razrednega boja, proletarske demokracije ter svobodne kritike, je podpisana podružnica na svoji redni seji dne 6. januarja 1926 sklenila, da Strokovno komisijo odnosno uredništvo „Delavca“ opozori, da v bodoče ne krši več načel, ki so bila podlaga strokovnemu zedinjenju. Ako pa se še v bodoče zgodi, da se dopise od sodrugov, ki so levo orientirani, ne bo priobčevalo, kakor tudi stvarne kritike sodrugov grupe DKL, potem bo podpisana podružnica primorana strokovnemu listu „Delavcu“ odpovedati naročnino, kakor tudi vsako gmotno in moralno podporo.

Govoranc in frazerstva smo siti, kakor tudi vsakega osebnega blatenja in demagoštva iz ene kot druge strani. Mi hočemo storitve in svobodno kritiko.

Nagobčnike nam je dala že buržuazija — in več si jih ne želimo.

ZRJ podružnica Velenje.

Mednarodni pregled.

Pogodba med sovjetsko Rusijo in Turčijo. 17. decembra sta podpisala Čičerin in turški zunanji minister Tefik-Ruschdi pogodbo, ki naj bi utrdila že obstoječe prijateljsko-politično razmerje med sovj. in mlado turško republiko. Ta pogodba je odgovor Turčije na sklep Zveze narodov, s katerim se je sankcionirala že leta 1918. od Anglije izvršena zasedba turške province Mosul. Ta sklep Zveze narodov, izvršen na pritisk angleške imperializma, pa seveda ne bo rešil mosulskega vprašanja kljub izjavi Chamberlaina, da dela angleška vlada sporazumno s Turčijo, „seveda v mejah sklepa Zveze narodov“. Kako pa gleda Turčija na ta sklep, nam jasno kažejo opetovane izjave turškega zunanjega ministra v Genfu, da Turčija ne bo trpela zasedbe Mosula po Angliji in da se ji bo v skrajnem slučaju zoprtavila z orožjem. Zato je angleška javnost, kljub pomirjevalnim izjavam Chamberlaina, strašno vznemirjena in angleško časopisje skuša na vse kriplje dokazati Turčiji nevarnost, ki ji preti, če se ne ukloni sklepu Zveze narodov. Tako pričenojajo angleški listi neko pogodbo med Italijo in Sov. Unijo, ki naj bi bila naperjena proti Turčiji. Najreakcionarniji list „Morning Post“ pa se je povzpelo celo do trditve, da stremljivo sovj. Unija po posesti Konstantinopla. Sovjetskemu časopisju ni bilo treba izpodbijati teh natolecevanj častitih angleških lordov in objavljenje pogodbe med sovj. Unijo in Turčijo nazorno kaže sovjetsko orientalsko politiko v splošnem, posebno pa razmerje do Turčije. Mišljenje Turčije pa nam najbolj jasno

kaže pisanje turškega organa, ki pravi: „Imperialističen karakter Zveze narodov nujno zahteva tvorbo nove zveze, ki si je stavila za cilj osvoboditev azijskih narodov izpod jarma imperializma. Pa zveza se mora stvoriti na iniciativo tlačenih narodov bližnjega vzhoda.“

Poljska kriza. Poljska preživlja zelo hudo krizo, ki se kaj lahko konča s popolnim polomom. Zato je vzbudil govor novega finančnega ministra Skrzynskega splošno pozornost. Njegove izjave, v katerih je pokazal, da se nahaja poljska država na robu propada, so delovale na poljsko javnost porazno. Tako je ugotovil Skrzynski, da je izdala Poljska banka tekom dveh let 750 milijonov zlotov v svrhu kritja deficita in da bi pomenilo nadaljevanje tega novo inflacijo in bankeroč. Kriza bi se dala po njegovem mnenju rešiti ali z izboljšanjem izvozne bilance ali pa z najetjem zunanje posojila. Izboljšanje izvozne bilance pa bi bilo težavno tudi v slučaju, da se preneha s trgovsko vojno z Nemčijo. Kajti Nemčija, na katero je odpadla skoro polovica poljskega izvoza, predvsem premoga, je od gornješlezkega premoga vedno manj odvisna. Kar se pa tiče poljskih fabrikatov, pa ti itak niso mogli nikoli konkurirati z nemškimi, niti na nemškem trgu niti kje drugje. Najvažnejši trg za Poljsko bi bila sovj. Unija, toda te g. minister v svojem govoru niti omenil ni! Druga pot, ki preostaja Poljski, bi bilo najetje zunanje posojila. Tu pride v poštev predvsem Anglija. Toda najeti posojilo v Angliji bi se reklo za Poljsko izgubiti še isto trohico politične

samostojnosti, ki jo še ima. Zaenkrat bo skušal rešiti finančni minister poljske finance s tem, da bo zmanjšal državni proračun za pol milijarde zlotov, v skrajnem slučaju pa se bodo postavila vsa državna podjetja in monopoli pod kontrolo inozemskih strokovnjakov. Vse to pa ne bo izboljšalo obupnega stanja poljskega delovnega ljudstva, kajti nameravano povišanje davkov bo bedo teh slojev še povečalo. Vse kaže na to, da se poljska kriza ne bo dala rešiti z izmenjavanjem ministrov, kajti kriza, ki pretresa Poljsko, ni vladna kriza, ampak kriza sistema. Pomisliti je treba tudi, da ima Poljska že en milijon brezposelnih. Poljska buržuazija se dobro zaveda nevarnosti, ki ji preti, in zato je izdal njen glavni organ „Gazeta Warszawska“ pred kratkim v svojem uvodniku parolo: „Moskva ali Rim?“ To se pravi, socialna revolucija ali fašizem. Zato je verjetno, da bomo v kratkem videli fašizem poljske marke kot zadnji trumf poljskih veleposesnikov. Proti tem fašistovskim načrtom pa je izdala poljska komunistična stranka parolo: „Le vlada delavcev in kmetov bo rešila delovno ljudstvo in z njim gospodarsko in politično neodvisnost Poljske.“

Odstop romunskega prestolonaslednika. Kako ganljive so bile prve vesti

o vzroku odstopa princa Karla, češ, da se je odpovedal prestolonasledstvu iz gole ljubezni do neke meščanske devojke in da je zbog tega zapustil celo svojo zakonsko ženo grško princeso. Resnica je seveda malo drugačna. Princ Karol, ki je znan prijatelj fašistov (po preobratu je hotel vstopiti v socialistično stranko), je hotel vreči koruptno in ne čisto fašistovsko vlado Bratianu in vzpostaviti fašistovsko vojaško diktaturo. Toda generali, ki so njegove načrte podpirali, so sicer mojstri v ubijanju delavcev in kmetov, v tem slučaju pa so popolnoma odpovedali in pripravljane puča je prišlo na dan — princ Karol pa je moral odstopiti. Tako se je končala idealno pričeta historija nekoliko manj idealno.

Cankov — odstopil. Klavec bolgarskega naroda je opravil svoje delo. Da pa bolgarski krvniki ne bodo prišli iz prakse, bosta skrbela njegov naslednik Lapčev in pa Cankov vojni minister general Volkov, eksekutor junijskih pokoljev. Buržuazni listi sicer pišejo o „padcu“ Cankovega „režima“ in o „demokratski“ novi vladi. Toda „demokrati“ Lapčeva najboljše označujejo njegove lastne besede: „Bolgarija je žrtvovala za obrambo dežele 200.000 ljudi, kaj za to, če se jih sedaj pobije 20.000, da se reši država.“

Mladinski vestnik.

S. Franc Klopčič na razpravi v Splitu oproščen. Dne 23. dec. 1925 je imel s. Franc Klopčič razpravo na splitskem sodišču, ki ga je obtožilo propagande komunizma po Dalmaciji. Z njim vred je bil obtožen tudi splitski sodrug Mandič. Sodišče je s. Klopčiča oprostilo, Mandiča pa obsodilo na 10 mesecev ječe. Državni pravdnik je vložil priziv (pritožbo), češ, da ni zadovoljen z razsodbo ter je sodišče pridržalo s. Klopčiča še v zaporu do ponovne razprave. Sodbi je prisostvovalo do 200 splitskih sodrugov, zagovarjal je federalist dr. Brkič. Že v prejšnjem poročilu smo poročali o neutemeljenosti obtožnice, kar je najlepše dokazalo sodišče samo, ki je s. Klopčiča, našega agilnega omladinca, oprostil vse kazni.

Pribijamo, da le to odgovarja resnici, in da so govornice zagorskih purgarjev, ki

so trdili že pred razpravo, da je dobil Klopčič 10 let ječe, in govornice celo naših sodrugov, ki niso razumeli našega poročila o obtožbi, popolnoma boste in neutemeljene. Proti s. Francetu Klopčiču ni dokazov za sodbo, ker ni kaznivo, ako se gre človek zdraviti v Dalmacijo, človek, ki je v svobodni naši državi pretrpel že toliko zaporov. S. Francetu Klopčiču pa kličemo: Na svidenje!

Enrico Müller.

V Buenos Aires je bil umorjen sodrug Enrico Müller, tajnik argentinske komunistične mladinske zveze in vodja južno-ameriške sekcije komunistične mladinske internacionale. Z njim je izgubila južno-ameriška komunistična omladina svojega najboljšega delavca. Slava njegovemu spominu!

Delavski dopisi.

Iz Šenčurja pri Kranju. Za danes hočem podati samo kratko pregledno poročilo o našem kraju. Ob priliki pa vam bom opisal tudi bolj podrobno naš kraj in razmere, v katerih živimo. V občini imamo nekaj primeroma dobro stoječih kmetov, velika večina nas je pa takih, ki ne moremo živeti od tega, kar nam da obdelovanje zemlje, ker ima večina premalo zemlje. Primorani smo, da si iščemo kruha v Kranju, Ljubljani, Trzinu, Jesenicah — v tovarnah in industriji. Seveda nas tudi delodajalci zelo slabo plačajo, najslabše imajo tisti, ki delajo v Kranju, ker v Kranju se dela največ po 10 in celo 12 ur dnevno. Da je izmed vseh navedenih krajev najslabše v Kranju, si morajo delavci pripisati deloma tudi sami, ker so večinoma neorganizirani. Naša občina je precej velika, ima 25 občinskih svetovalcev. Od teh je bilo pri zadnjih volitvah izvoljenih 5 na oficijelni listi SLS, 6 na neoficijelni SLS listi, samostojni kmetje so dobili 9, delavsko-kmečka lista pa 5 mandatov. Na delavsko-kmečki listi so se združili mali kmetje in delavci, ki ne pripadajo nobeni stranki. Kaj dela občinski odbor, se ne ve dosti. Želeli bi, da bi nas o svojem delu vsaj informirali. Zanimivosti radi vam povem, da naš župnik ni pristaš SLS, kot so najbrže vsi drugi, ampak da je demokrat. — Kmetje, posebno mali kmetje živijo zelo težko in slabo. Davki jih silijo, da se vedno bolj zadolžujejo. Posojila jim za dobre obresti daje klerikalna posojilnica. Razmerje med bogatimi in revnimi kmeti je tudi pri nas tako kot povsod: bogataši držijo skupaj in prezirajo revnejše... Mali in revni kmetje počasi spoznavajo, da je njihova rešitev mogoča le v zvezi z delavci. Naši kmetje žal ne čitajo še Delavsko-kmetškega lista. Mogoče bo v tem oziru letos že kak napredek. Kmetjski sin, ki dela v tovarni.

Iz splitskih zaporov želi vsem sodrugom in sodružicam rdeče novo leto **France Klopčič.** (Zakasnelo vsled cenzure sodišča. Ured.)

Tržič. Že par dni pred božičem so pričeli pri nas z agitacijo za Kristanovo

Politiko. V združenem domu je Verhunc iz Ljubljane govoril o konzumnih, strokovnih organizacijah in o delavski zbornici, zraven pa tudi o listu svojega šeta Kristana. Ker je obljuboval, da bo ta politika list, ki bo prebudil delavstvo iz spanja, smo pa prvi teden res prebirali, pa smo kmalu spoznali, da Politika trobenta tako, kot Kristan piha in da je zelo slab delavski dnevnik. Zato Politiko pri nas ne mara nihče, razven par oboževalcev Kristanovih milijonov in tistih par ljudi, ki jo morajo imeti, če nočejo, da bi jih Kristan posadil na cesto. Verhunc nam je tudi priznal, kar smo že

Sodrug!

Poglej na naslovni listek. Rdeča ali modra številka Ti pove, koliko mesecev dolguješ naročnino DKL. Stori svojo dolžnost in pošlji takoj kolikor zmoreš. Položnica priložena.

vedeli iz diskusije. Rekel je: Desno krilo komunistov je prešlo k nam, ker so spoznali, da so moskovske direktive neizvedljive. Tem našim bivšim sodrugom želimo srečno pot pri rechtsavenkanju. Marksisti vemo, kam pes taco moli in šli bomo na delo za okrepitev naše grupe in za razširjenje DKL. — Makarov.

Velenje. Tukajšna bernotova skupina je imela v nedeljo 10. t. m. zborovanje, na katerem je bil seveda glavni predmet volitve v delavsko zbornico. Da bo pa javnosti tudi znano, v kakšni sablodi glede internacionale in razredne borbe tava ta, baje socialna skupina, citirane sledeče vrste. Glavni referent Hortinšek je nahlulil navzoče: „Kdor ne bo volil naše liste, je izdajalec proletariata. Delavci, ne dajte glasov tistim, ki so nas nešteto krat goljufali, jaz bom v slučaju razveljavljenja naše liste volil klerikalce. V Trbovljah imamo za sabo večino, kar se je pokazalo na shodu, kjer nas je motila samo neka Kristanova devica, kateri dolguje Leskovšek alimen

tacije. Zmagujemo torej na celi fronti. Internacionalne nas bodo prosile, da se njim priključimo, mi bomo samo odločili, katera da je prava."

Pevce (po izjavi Martinška nosilec bertonove liste) nadaljuje, da je ugotovil v tukajšnji bolniški blagajni precej deficit, ter da so bivši nastavljenici poneverili čez 17.000 Din. Pozivlja nadalje vse rudarje, da prijavijo vsakega bolnika, ki ga mimogrede zalotijo v gostilni, da se mu odvzamejo bolniške šihite in se tako spravi blagajna zopet v aktivno. Korupcijo zdraviti na račun delavcev, kako se temu pravi? Vprašal bi omenjene gospode sledeče: Komu v korist cepite proletarske vrste? Kdo nosi največjo krivdo delavske bede? Ali ne v prvi vrsti klerikalci, katere ste se namenili sedaj še voliti! Nadalje, kakšen dobišek bo imela milijonska III. internacionalna, ki je z žrtvami likvidirala menševike ter buržuje, ako se ji sedaj še priklupi enaka slovenska separatistična grupa. Zatorej vsi, ki ste nesposobni za konsolidacijo delavskega razreda, roke proč od delavstva. Ne zagovarjamo sicer liste združenih strokovnih organizacij v celoti, zastavili bomo pa kljub temu vse sile za zmago tistih kandidatov, ki se zavedajo, kaj hoče naše delavstvo. Navzoči rudarji.

Trbovlje. K članku DKL v številki 43 "Pošljimo tudi mi svojo delegacijo v sov. Rusijo" sem bil takoj na stališču, da je to dolžnost vseh zavednih delavcev in kmetov ob enem tudi razredno bojnih strokovnih organizacij, da se dela z vso močjo na to, da se pošlje naša delegacija v Rusijo, da ne bomo mi delavci in kmeti v Jugoslaviji tisti gluhi in nemi in spali takrat, ko delavci in kmeti v drugih državah pošiljajo svoje delegacije v sov. Rusijo. Sem za to in prepričan sem, da bo tudi srčna želja ostalih sodrugov, da se čim prej pošlje delavsko-kmetoska delegacija v sov. Rusijo. Pokrajinska strokovna konferenca je sprejela tudi tozadevno resolucijo. Zahtevamo, da "Delavec" objavlja, kako Strokovna komisija misli vzeti stvar v roke, ker zaspati ta stvar ne sme. J. G.-k.

Iz Trbovelj. V nedeljo 10. t. m. se je vršil tu javen shod, kjer naj bi se rešile vprašanje našega nastopa pri občinskih volitvah. Bil je razmeroma dobro obiskan. Prvi govornik je razložil glavne točke našega občinskega programa in pozval, naj se diskutira o tem, kako naj trboveljsko revolucionarno delavstvo nastopi. Klenovšek je zagovarjal kompromis z njim in z drugimi kristanovci, sicer, je izjavil, da bodo klerikalci pri volitvah občino dobili v roke. Ko je potem Marzelj z načelnega stališča razpravljal o volilnih kompromisih in jih obsodil, je masa to odobravala in pokazalo se je, da je ona za samostojen nastop proletarske levice. Shod se je precej zavlekel in nismo mogli obširno navajati razlogov, zakaj je trboveljsko delavstvo proti kakemu skupnemu političnemu nastopu s Kruščevci še posebej in zakaj je to stališče tudi popolnoma pravilno. Zato bi o tem povedal svoje misli v tem dopisu.

Kruščič in Klenovšek sta že v začetku decembra sklicala zaupnike rudarske strokovne org. skupaj in jim razlagala, da je treba postaviti skupno listo z njima dvema in njunimi 50 pristaši (če jih je še 50). Glavni razlog, ki sta ga iznašala in s katerim sta nas skušala begati, je bil ta-le: Dosedaj smo se pobijali v bratomornem boju med seboj, zdaj pa smo se strokovno zedinili in v kratkem se bomo tudi politično in splošno zedinili. Kruščič in Klenovšek sta torej tolmačila strokovno zedinjenje kot politično približanje revolucionarnega delavstva k njima dvema in k njunim pokroviteljem Kristanu, Korunu, Čobalu itd. Toda če je mogla ta nova kristanovska taktika zbežati enega Pliberška, ki pri nas dela Štukljevo politiko, ni mogla masam trboveljskega delavstva vzeti onih bridkih izkušenj, ki jih imajo s socialpatriotskimi izdajalci, s Tonetom Kristanom, ki je pošiljal žandarje nad njih, s Korunom, ki zastopa TPD, in z njihovimi podrepniki. Trboveljsko delavstvo dobro pozna vlogo socialpatriotizma, ker jo je mnogokrat občutilo na lastni koži, in ga ne more zavesti in ga ne bo zavedla nobena taktika socialpatriotov in noben izdajalec revolucionarnega proletariata, kakor so Štukelj, Makuc in Sedej. Ti trije so izvedli zedinjenje rudarjev brez da bi vprašali rudarje, brez da bi dali masam rudarjev priliko, da izrazijo svoje pomisleke, svoje mnenje o tem, kako se naj to zedinjenje izvede. Mi smo že kmalu slutili, da se pripravljajo neki pakt s socialpatrioti. Po občnem zboru strokovne organizacije so rudarji videli, da v njej še naprej vlada Kruščič in da on kuje iz tega

zedinjenja politični kapital zase. Zato je večina rudarjev izven strokovne organizacije in proti zedinjenju ter ne ve prav, pri čem da je in kako sploh stvari stoje. Zato želimo, da se na prihodnjem našem shodu tudi razloži trboveljskemu delavstvu to vprašanje. Vidimo, da je krivda tudi v tem, da pri nas večina delavstva ne čita DKL lista. Moramo ga razširiti, da bo delavstvo razumelo današnji položaj in svoje naloge. Trboveljsko delavstvo noče nobene takega koraka in nobene take politike, ki bi skrabirano kristanovsko družbo podprla, nobene take politike, ki bi podprla Kruščiča. Če so socialpatriote odleteli od revolucionarnega delavstva in stopili v direktne ali indirektno družbo kapitalizma in se z njim zvezali, to ni noben "bratomorni boj", če se proti njim borimo, ampak to je boj proti buržuaziji in proti njenim agentom. Mi moramo od Kruščiča in Klenovška ločiti še one poštene delavce, ki gredo z njim, to je naša naloga.

Drug razlog, s katerim sta Kruščič in Klenovšek podprla svoj predlog za skupen nastop, je ta, da je nevarnost, da klerikalci zmagajo pri volitvah. Če se pa mi vprašamo, zakaj so klerikalci dobili spet tal med delavstvom, ki jih po vojni in prevratu niso imeli, moramo reči, da so jih dobili ravno na ta način, da so izbralili izdajalsko in zločinsko politiko socialpatriotov. Dokler bodo Kristani in Koruni kričali, da zastopajo delavske interese, bodo tako kričali tudi klerikalci in bodo imeli lažje delo. Mi pa nočemo kriti socialpatriotskih grehov in tako pomagati klerikalcem.

Pa še en razlog za skupno listo se čuje. Če zmaga lista revolucionarnega delavstva, pravijo, bo občinski svet razpuščen kot je bil 1921. leta. Ali je trboveljski proletariati iz takega testa, da se bo uklanjal, da bo pred protidelavskimi režimi padel na kolena? Naj pokaže ta kapitalistični režim zopet jasno in za vsakega vidno, da je njegova meščanska demokracija samo fraza! Naj odpira ljudstvu oči! Mi, trboveljski rudarji, se bomo borili za to pravico, ki nam je v ustavi zajamčena (seveda, ustava kot vsi zakoni je za kapitalizem — papir), pozvali bomo ves proletariati Jugoslavije, da branit to našo pravico, svobodno voliti svoje zastopnike v občinski svet. Prej ali slej, enkrat pa gotovo bo proletariati tako močan, da bo človeško družbo uredil tako kot mora biti urejena! Ne smemo pa svojega cilja izdati, se ukloniti — kot to hoče buržuazija in kot nam svetujejo socialpatrioti — in proletarskega osvobodilnega boja izdati, kot so ga socialpatriote izdali.

Še nekaj bi k shodu pripomnil. Klenovšek je dejal, da se morajo v tem težkem položaju včasih delati "taksne poteze, ki izgledajo, da so najbolj nasprotno delavstvu". Brez ozira na to, da s tem hotel samo braniti res delavstvu nasprotno potezo socialoportunistov, mu povemo, da taka politika ne more biti delavska, če "izgleda delavstvu nasprotno", ampak da je to malomeščanska politika kapitalističnih "socialistov".

Na shodu je nastopil tudi bertonovec Štruc, ki je točno pripomnil, da je socialpatriotska politika protidelavska, in je spominjal na izdajstvo socialpatriotov med svetovno vojno, katero so podpirali, in po vojni, ko so šli reševati kapitalizem v vlade. Sploh se nekateri bertonovci tukaj zmerom bolj odklikajo od oportunistizma. Napadajo pa nas, ker smo za enotne strokovne organizacije, češ, da je to zveza s kristanovci. Mi pa smo za enotne strokovne organizacije za to, ker hočemo v njih kristanizem pobiti in ga izrinuti iz delavskih vrst, kamor ne spada.

Kot se je že na shodu pozvalo, tudi jaz pozivljam vse sodruge, da širijo Delavsko-kmetoski list. Delavstvo mora čitati svoj list, da bo spoznalo in razumelo pravilno pot revolucionarnega proletarskega boja.

Kropa. "Slovenec" št. 2 je prinesel lažniv članek "Razkrinkane denunciacije", ki naj v javnosti opere bivšega župana iz Krobe M. Lazarja, ker se dotični ni mogel oprati pred sodiščem.

Laž je, da se je vršila obravnava proti Flor. Resmanu, pač pa je resnica, da se je sklenila poravnava, s katero se Lazar ni opral, ampak še povečal sum, da so bile smreke res prodane. Druga laž je, da so vse priče potrdile, da je Lazar nedolžen, res pa je, da nobena pričica ni bila zaslišana. Laž je, da je M. L. komu kaj odpustil, in laž je, da je osebnih obdolženec kaj preklekal. Resnica pa je, da je M. L. od veselja kar skakal, ker se je mu posrečilo poravnati se na polovico stroškov, kar mu gotovo ni na čast. Florjan Resman.

Na kratko.

Dr. Celestin Jelenc in Jakomin še nista odgovorila na javen poziv v št. 2 DKL; tudi še nista pretrgala vezi z "Delavsko Politiko". Njihova beseda, dana na shodu, torej nič ne velja... bila je samo pesek v oči lahkovernežem.

Velik kraval je napravil bankir A. Kristan v četrtek 14. t. m. v Blaznikovi tiskarni. Povod mu je dal poziv s. Peterkoviča dr. Jelencu. Kristan je v spremstvu Golouha iskal zločinca med tiskarskim osebjem, ki je izdal "uradno tajnost", da je Kristan glavni in odločujoči faktor pri Delavski Politiki. Golouh se ne jezi nad faktom, da ga Kristan vleče na konopec, nego nad "nesramnostjo" DKL, ki o tej "tajnosti" piše. Madžarski fašisti tudi pravijo: Ni največji zločin, če so nekateri ponarjali franko, zločin nad narodom pa je storil oni, ki je zadevo denunciral.

Trdili smo in še trdimo, da je Kristan zato pričel izdajati svojo Politiko, da ga ona opere in politično rehabilitira. Dokaz nam nudi pisanje Politike, ki sicer sramežljivo, toda vedno pogosteje sili v ospredje bankirja Kristana in ga imenuje že: sodruga Kristana. Vprašamo SPJ in njene člane, kedaj so Kristana sprejeli med sodruge?

Uratnik-Štukeljova demokracija. Náš urednik je zahteval v pisarni glavnega odbora pri Sedeju glasovnico za volitve v Delavsko zbornico. Pa je ni dobil. Sedej mu je pojasnil, da spada v uradniško kategorijo, ki ne bo volila, ker so napravili sporazum 3:2:2:2:1. Ta sporazum so seveda napravili sami birokratje med seboj in ker se je "zglihalo" za mandate par ljudi med seboj, nad 10.000 uradnikov v Sloveniji ne more voliti. Kak je sporazum, kdo je na "sporazumaški" listi, ne ve še nihče. Ljudje, ki so izdelali tak volilni red, so reakcionarci najhujšega kalibra, ni čuda, da tako harmonirajo z Anton Kristanom.

Primerjajte resolucije, akcijski program in taktika, ki je izšla v DKL z ono, ki je izšla v Delavcu, pa bodete videli, kako se na strokovni konferenci sprejete resolucije spreminjajo, kadar jih dobiva v roke Kristan in Korun. Resolucija, objavljena v DKL, je bila na strokovni konferenci prečitana in sprejeta brez sprememb, preko konference so jo pa "popravile" nevidne sile. Tudi to je demokracija kakor jo pojmujejo kristanovci Uratnik-Štukeljve sorte. Po čemu sklicujete konference?

Kruščič in Klenovšek sta se razpisala v Kristanovi Politiki. Rada bi rešila enotno listo za občinske volitve in si zagurata mandate. Pravita, da mi ljubljancini delamo zgago in mešamo ljudi. Saj ni res, bratac v Kristanu. Skličita javen shod, kot smo ga mi, pa vama bodo rudarji sami povedali, da Kristanovih agentov ne bodo volili. Ne mi, nego vajino oportunistično delo in kompromitirana preteklost vajin onemogoča. Vidva imata konzum, imata kase, zaupanje vlade in žandarjev in Kristanovo prijateljstvo, pa nič marksizma in nič zaupanja pri rudarjih. In tako je prav.

"Jutru" v album.

Jutro je pretekli teden, v članku "Boljševiki v Rusiji in v inozemstvu", zopet enkrat napravilo križ čez Sovjetsko Rusijo. Članek, neki A. Kajunjin, dokazuje kako da v Rusiji ne gre in ne gre in prorokuje boljševikom skorajšen konec. No pa teh in enakih želj mi ne zamerim, saj se v buržujskih listih periodično ponavljajo. Vrlo zanimiv pa je konec članka, kjer nam neki Lamison kot očitavec slika rusko revolucijo. Njegova izvajanja so zame pravo razodetje! Čital sem že precej knjig o ruski revoluciji in sem si vedno domišljjal, kolikih žrtv in kako kolosalnih energij je bilo treba za izvršitev oktobrške revolucije. Pa pride gospod Lamison in mi pokaže, da ni bolj enostavne stvari kot to. Čujte! "Človek nizke postave z redko tradicijo je stopil na balkon in pričel propagirati izdajstvo, ropanje in ubijanje. To je bil Lenin. Nato je šel komendant k oblastem in vprašal: Kako se more trpeti taka propaganda. Odgovorili so mu sledeče: "Lenin je, nič ni in ničla. Nikdo ne polaga nanj važnosti. Ta nič in ničla je postal čez pol leta vsersuski car (!)". S to genialno konstatacijo je pokazal gospod Lamison vsem revolucionarjem pot, katere se imajo držati v bodoče: Treba je stopiti na balkon, biti nič in ničla in postati... Res vrlo enostavno! Ne morem si kaj, da ne bi stavil konkretnega predloga. Saj inmasmo tudi pri nas ničla, ki bi znale stopiti na balkon in... kako lepo bi se na

primer glasilo: Človek mršav, z ogromnim nosom in klaverno tradicijo, je stopil na balkon in pričel propagirati samostojno demokracijo. To je bil Žerjav. Pa so vprašali: "Kako se more trpeti taka propaganda?" In odgovorili so jim: "Žerjav je, nič in ničla. Nikdo ne polaga nanj važnosti." Ta nič in ničla bi postal čez pol leta minister z ali brez portfelja! "Lés pojđ se Kranjec pet učit!"

Prispevki za tiskovni sklad.

Ostanek iz meseca novembra 1925: Ludvik Podobnik 3 Din, Miha Brgles Trbovlje 4, Spegl Franc Limbuš, Tavčar, Pavlič, Kregar Ljubljana, Bedenk Ježica, Rodica Iv. Amerika po 5, Kastrin Ljubljana 8, Zupančič Logatec 10, naknadno na polo 62, Ogorevc Ljubljana 25, Vavpotič Ljubljana 100, Illovar D.M. v Polju, nadalje sodrugi iz Logatca 38-75, Andraž Karl II. Bistrica 22-59; torej skupaj Din 259-95.

Mesec december 1925: Salomon Lj., Kastrin Šiška po 3 Din, Regancin Zagorje 4, Kralj Moste, Vauh Vrhnika, M. J. Lj., Kosmus Zagorje, Stare Viševce, Mozetič Moste, Celnik Tolstivrh, Nakrat, Keber Gomila, Lindič Videm, Kotnik Šiška po 5, Kregar Lj. 6, Hudomelj, Kovič Lj. po 10, Merjasec Šiška 8, Urbič Sevnica 15, Merjasec Šiška 16, A. P. Hraatnik 25, Zupan Kropa naknadno na nabiralno polo iz julija 1925 20 in Kapla Hraatnik na račun nabiralne pole 11 Din 58-59; torej skupaj Din 238-50. V celem letu 1925 10.520 Din 85 p.

Mesec januar 1926: Zeman in Habe pod geslom "za hec k diskuziji s Štukljem" po 3, Kregar, J. M. in Grdadolnik Lj., Grošelj in Kristan Moste pod geslom "za enotno fronto brez Štuklja" po 5, Hraat Albin na račun nabiralne pole 33-9, Jugovic Lj. pod geslom "da ne sprejme zastoj poslanega mu Delavca" 15, Akademik iz Lj. 100, Noč Šiška na nabiralno polo 20 74-25, Kragelj Krmelj na nabiralno polo 22 101-50, Haberka Trbovlje nabir. pola 35 155-25. Do 15. januarja 1926 Din 511.

Za žrtve reakcije.

J. M. in Erbežnik Ljubljana po 5 Din, Boltar Bojana in T. A. Ljubljana po 10, Mozetič Višegrad 25, Noč Simon (nabir. pola 1-25) 43-75, Uaar Peter Križe (nabir. pola 3) 41, Trboveljčani nabrali za sodr. Jaka Žorgo 89, Pavla Kastrin za sodr. J. Žorgo 20, nabiralna pola za sodr. Franc Glavačnika, pregnanega iz Nemčije (katerega je Golmajer pretepel na Strokovni komisiji) 58-50, skupaj Din 307-25; v številki 48 iz leta 1925 izkazanih 94-50, vse skupaj Din 401-75.

Dne 8. t. m. je zaprla žandarmerija s. J. Žorgo in ga uklenjenega peljala pred sodišče v Laško. Sam sodnik se je zgražal na takim postopanjem žandarjev. Kljub temu ga je obsodil na osem dni zapora radi ne dovoljenega bivanja v Trbovljah. Sodr. Franc Prevca so iz ljubljanskih zaporov prepeljali v zapore okrajnega glavarstva v Radovljico. Imenovani je bil pri sodišču oproščen, sedaj ga pa radovljiški okrajni glavar zopet sodi po svojem. Taka je svoboda pod režimom Rr. Vsak policist sodi po svojem, brez da komu za to odgovarja. Na vse napade bo odgovoril proletariati najuspešneje s tem, da pridno nabira za žrtve reakcije. Vsak zavedni delavec in kmet naj daruje vsak mesec gotovo svoto po svojih močeh za te žrtve in to bo najlepša demonstracija proti režimu.

VABILO.

Podpisano društvo železniških uslužbencev sklicuje za nedeljo dne 24. januarja 1926 ob osmi uri zjutraj v dvorani pevskega društva "Slavec"

v Narodnem domu v Ljubljani občni zbor z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Internacionalno maškarado

pripravljajo naši železničarji za pustno nedeljo 14. februarja v "Narodnem domu" v Ljubljani.

Po Din 4300

se prodasta dve spalnici, temno in svetlo politirani. Naslov v upravi lista.

Izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik Aleks. Kobler, Ljubljana.
Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.